

De Vriendenkring

**Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden
(Quakers)**

website: www.Quakers.nu; 87e jaargang nr. 10 november 2016

Joodse vrouw met kind op weg naar een concentratiekamp beeld van Mari S. Andriessen (1897-1979) uit het oorlogsmonument in Enschede, waar we tijdens de Walk of Peace langs kwamen.

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs:

Nederland	€25,00 per jaar
Europa	€35,00 per jaar (per 1 januari 2016 is dit verhoogd!)
Wereldwijd	€35,00 per jaar
Email abonnement (PDF)	€5,00 per jaar

Bankrek. **NL31 TRIO 0390 3895 60** t.n.v. Maandblad De Vriendenkring te Assen.

De verzendkosten voor Europa en de rest van de wereld zijn gelijk getrokken vandaar dat we ook de abonnementskosten gelijk moeten berekenen.

Voor buitenlandse abonnees geldt IBAN: **NL31 TRIO 0390 3895 60**; BIC:TRIONL2U.

Nieuwe abonnees en adreswijzigingen: dickkamma@ziggo.nl

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016LM, Zwolle, tel.038-4608461/06-40030923, email: vriendenkringredactie@gmail.com.

Administratie, Abonnementen, Verzending en Financiën:

Dick Kamminga dickkamma@ziggo.nl

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Correctie: Corien van Garderen, Hylkia en Frieda Oudakker

Redactieleden: Wils't Hart en Marianne van der Zee

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15e van iedere maand! (tenzij anders afgesproken).

Zie ook de tips en aanwijzingen voor auteurs op:

<http://Quakers.nu/nl/Vriendenkring/Tips%20%20voor%20Auteurs>

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt.

Bezoek daarom geregeld de Quaker website:

www.Quakers.nu

In dit nummer:

Van de redactie.....	4
Wanneer ik naar God zoek.....	5
Caroline E. Stephen (1834-1909).....	6
Kleur, Retraite 2017.....	7
De Walk of Peace 2*.....	8
De Duitse Jaarvergadering.....	11
Living the Transformation,.....	14
De Derde Weg.....	16
Quaker Centre for European Affairs.....	17
QCEA Alert: Ontwikkelingshulp gebruiken voor wapens?.....	19
Spotlight op de EU wapen industrie,.....	20
VVQREA, gaat duurzaam.....	20
Meeting for clearness.....	21
Hoeveel land heb je nodig?.....	23
Het Labyrint.....	26
Van de moeder die de knaap Vrede zocht.....	27
De hulpverlening in Calais (2).....	29
Het slopen van de Jungle in Calais.....	31
Harde cijfers: oorlog, terrorisme en moord nemen al jaren af.....	33
Actieve Geweldloosheid 50 jaar.....	36
EcoQuaker: Cadeautjes.....	37
Handen en Voeten: Warme dassen voor Calais.....	38
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?.....	39
Vrienden in het hele land.....	40

Contacten via Internet

Als je contact wil onderhouden met Quakers via internet kan dat via de de Google groep Nederlandse Quakers

(groups.google.com/group/nederlandse-quakers),

En er is de Facebook groep “Nederlandse Jaarvergadering”

(www.facebook.com/groups/820840817925912)

Wim Nusselder zou ook graag Quakers verwelkomen op het internetforum www.geloofsgesprek.nl (waar Wim de subforums voor de Nationale Synode modereert)

Ook ben je van harte welkom op www.geloofingesprek.nl voor

huiskamer geloofsgesprekken, waar het heel goed zoun als er meer Quakers zouden deelnemen.

Van de redactie

Vanuit Bethlehem schrijf ik dit keer het redactioneel. Het is de ‘heilige’ stad, waar Marlies en ik een communicatiecursus geven aan Palestijnse vrouwen. Met soms knallen in de verte en een vage geur van traangas zit ik achter mijn laptop. Ook al hebben we vaak in Palestina gewerkt, het is toch erg vervreemdend om langs de scheidingsmuur te lopen, met de vele verhalen van Palestijnen (Het ‘Wall’ Museum van het Arabic Educational Institute) en alle graffiti. Over het algemeen zijn de boodschappen positief en vredelievend, maar wel een scherp protest tegen het onrecht van de bezetting en de scheidingsmuur. Door wat de deelnemers in onze cursus vertellen voelen we ons sterk betrokken bij wat er in hun leven gebeurt. Het zijn voor een groot deel dezelfde situaties als wij in Nederland tegenkomen, die ze willen verbeteren: relaties tussen ouders en hun opgroeiende kinderen, relaties tussen partners. Maar ook de beperkingen die in de cultuur aan vrouwen worden opgelegd spelen een rol. Overigens lijken die in de christelijke en moslim gemeenschappen vergelijkbaar. In onze cursus maken de deelnemers plannen en creëren ze zelfvertrouwen om meer voor zichzelf op te komen.

Maar natuurlijk zijn er ook de problemen van de bezetting: ze willen vrij kunnen reizen naar andere delen van Palestina, de dreiging van de Israëliische militairen in de straten, de muur die de stad in vreemde stukken verdeelt. Dan zijn er nog veel ernstiger berichten van bruto geweld door de Israëliische militairen, het vernielen van huizen, de arrestatie van kinderen, die vaak onschuldig gevangen genomen worden. Om over Gaza maar te zwijgen.

Terwijl wij in Jeruzalem bij de Damascuspoort wachtten op de bus naar Bethlehem, zag ik twee soldaten een jongen van een jaar of veertien met een rugzakje aanhouden, zijn spullen doorzoeken en hem fouilleren.

Daarna moest de jongen lange tijd stil staan wachten, terwijl de grote soldaat zijn identiteitsbewijs in de hand had. Ik probeerde me voor te stellen hoe de jongen zich moet hebben gevoeld en hoe de soldaat zich moet hebben gevoeld. In dit geval toch heel verschillend!

Er is nog heel veel onrecht in deze wereld! Maar gelukkig zijn er ook positieve berichten: Het is bijvoorbeeld nu al 70 jaar dat er geen oorlog tussen de grootmachten in Europa is geweest. Het aantal mensen dat per jaar door oorlogsgeweld omkomt, schijnt in de geschiedenis nog nooit zo klein te zijn geweest als nu. (bron: Peace research Institute Oslo). Het is dus de moeite waard om geweldloos te strijden voor een betere wereld! In deze Vriendenkring weer volop aandacht hiervoor.

Sytse Tjallingii (redacteur)

Wanneer ik naar God zoek

door John Garfield Harris, 2000, vert. Nel Bennema

Wanneer ik naar God zoek,
dan vind ik hem
in de ogen van jonge kinderen en honden.

Wanneer ik naar God zoek,
dan vind ik Hem
in de gracieus tegen muren leunende jongeren.

Wanneer ik naar God zoek,
dan vind ik Hem
op een frisse zondagmorgen in de lente
als de zon schijnt
en alles stil is en opnieuw begonnen te groeien
en vol is van stille vreugde.

Wanneer ik naar God zoek,
dan vind ik Hem
in de fonkelingen van de glinsterende zee
en de windvlaag door een volle groene boom.

Wanneer ik naar God zoek,
dan vind ik Hem
in de zachte verwonderde ogen van de koeien,
in dartelende lammetjes
en het bezorgde blaten van hun moeders.

Wanneer ik naar God zoek,
dan vind ik Hem
in het rumoerige dansen en spelen van kinderen
die nog vol met dromen zijn.

Dan vind ik uiteindelijk een beetje rust en hoop.
Gelukkig en droevig tegelijk.
Wetend, dat dit moment
in een korte flits
voorbij zal zijn.

Heeft Hij mij gevonden
of vond ik Hem?

Ik weet het niet.
Ik zal opnieuw moeten beginnen.

Een windvlaag door een volle groene boom

(Overgenomen uit der Quäker, vertaling uit de originele Engelse versie, red.)

Caroline E. Stephen (1834-1909)

uit Quaker Faith & Practice 2.39, vert. Nel Bennema

“Hoewel een Quaker meeting in stilte wordt gehouden, is zij op zijn minst een getuigenis dat worship iets anders is en dieper gaat dan woorden en dat wij aan het ongeziene en eeuwige in ons leven de allereerste plaats willen geven.

En wanneer de meeting, al of niet in stilte, ontvankelijk is en de blik omhoog richt, betekent dit nog veel meer. In de gezamenlijke stilte van een werkelijke

Caroline E. Stephen

‘gathered’ meeting is een kracht aanwezig die wij alleen uit ervaring kennen, mysterieus, zelfs wanneer die het meest vertrouwd is. Er zijn misschien weinig dingen die gemakkelijker overvloeien “van het ene vat in het andere” dan stilte. In de aanwezigheid van hen die op een vriendelijke, indringende manier samen met ons stil zijn ervaart de geest iets van de nabijheid van de Goddelijke Aanwezigheid. Hebben wij niet steeds weer ervaren dat “waar twee of drie bijeen zijn in Zijn naam” de belofte werd vervuld dat de “Meester” zelf inderdaad “in het midden van ons” aanwezig was? En het is uit de diepten van deze stilte dat er soms gesproken woorden boven komen die, ontstaan vanuit de diepe bron van het gebed, iets hebben van de kracht van een gebed, iets van het bezielende en het verzachtend en zuiverend effect daarvan. Dergelijke woorden hebben minstens evenveel kracht als het zwijgen in een stille samenkomst.”*

* ‘gathered’ betekent letterlijk verzameld, maar het wordt bij de Quakers gebruikt voor een ervaring van eenheid, intens samenzijn in de wijdingsamenkomst (red.)

Kleur, Retraite 2017

door Wils 't Hart

St. Willibrordabdij kapel

Onze jaarlijkse retraite zal dit jaar op een iets later datum zijn, van 3 tot 5 Februari 2017.

We gaan weer naar ons vertrouwde adres, naar de St. Willibrordabdij bij Doetinchem. Het gastenverblijf van het klooster is heel praktisch, alles gelijkvloers, dus voor iedereen toegankelijk. Ook midden in de winter goed verwarmd. En dan is er de warme hartelijkheid van de monniken. Er is een hele nieuwe website van de abdij, de moeite van het bekijken waard.

Het thema van dit jaar is **“Kleur”**.

Wat betekent kleur voor ons in ons leven en wat kunnen we er samen mee ervaren. We gaan het met elkaar onderzoeken. Daarnaast is er veel tijd voor stilte.

De retraite begint vrijdagmiddag vanaf 17.00 uur en duurt tot zondagmiddag plm. 15.30 uur.

De kosten zijn 130 euro. Er is plaats voor 20 personen; je krijgt een eigen kamer, het eten is vegetarisch. Na opgave krijg je alle verdere informatie. Opgave bij Wils 't Hart (hartenhuis@planet.nl) of met een briefje, graag vóór de jaarwisseling.

We hopen op een geïnspireerde en inspirerende retraite.

De retraitecommissie

Marlies Tjallingii, Wils 't Hart en Erik Dries

De Walk of Peace 2*

zondag 18 september in Enschede, door Malies Tjallingii

Vanuit de wijdingssamenkomst in Deventer reisden we met een klein groepje met de trein naar Enschede, waar het startsein voor de middag van de Vredeswandeling al gegeven was.

We werden bij de woongemeenschap De Wonne ontvangen met soep van het Leger des Heils en een lekkere krentenmik met roomboter. In groepjes van 25 gingen we iedere 7,5 minuut op stap. We liepen langs twee kerken in het centrum, de Grote Kerk, die niet meer als kerk in gebruik is, maar een prachtig gebouw is en de Jacobus-kerk, een katholieke kerk met een hele mooie architectuur, die het start punt was en is van de pelgrimstocht naar Santiago de Compostella. Dat was zichtbaar op de muur waar een Jacobsschelp ingebracht was. We ontmoetten een man, die de buurman van Els Durieux bleek te zijn. Hij vertelde dat hij met Kerstmis het hele Lucas-evangelie heeft gelezen in het donker in de kerk. Het was bijzonder om zijn verhaal te horen. De kerk heeft een prachtige akoestiek, door de stenen koepel. Bij de uitgang kregen we ook allemaal een Jacobsschelp; deze hebben we bij het Oorlogsmonument gelegd in het Volkspark.

Daarna liepen we langs de Saxion Hogeschool. Daar werden we met de groep die we nog over hadden in een 'bootje' gepropt met een band om ons heen zodat we dicht op elkaar geplakt zaten. Het bootje was een rechthoek getekend op de tegels van het plein voor de Hogeschool! Toch konden we ons hierdoor wel beter voorstellen hoe in het in het echt zou zijn. De vrouwen kregen een pop die hun eigen baby of kind moest voorstellen. Het verhaal erbij werd gedaan door twee leraressen van de Hogeschool, die lesgeven op de afdeling Maatschappelijk Werk. Zij waren in februari een week met vijf studenten naar Lesbos geweest om daar vrijwilligers werk te doen. Ze vertelden uit hun eigen ervaringen op Lesbos en dat was zeer aangrijpend. Mijn buurvrouw vroeg vanmorgen: Wat kan je doen? De leraressen stelden zich die vraag niet, maar deelden maaltijden uit, hielden een baby vast bij het uitstappen van de bootjes, pakten een arm of hand vast. We waren allemaal zeer geraakt toen we uit de denkbeeldige boot stapten. We liepen langs het koor dat even verderop onder de boom stond. Het was fijn om op die manier onze emoties te verwerken. We konden mee-zingen na wat inzing-oefeningen. We zongen samen een vredeslied.

Daarna bezochten we de Synagoge, een van de grootste in Nederland, die

** Dit is het tweede verslag over de Walk of Peace, maar dit geeft toch een ander perspectief dan wat in de vorige Vriendenkring stond.*

nu dienst doet als museum. Een indrukwekkend gebouw, zeker met de gedachte in het achterhoofd dat er vroeger ooit zoveel mensen waren geweest, die hier naar de synagoge gingen en die er nu niet meer zijn! Er zijn in de Tweede Wereld-oorlog 700 joden omgekomen! Voor de synagoge staat een politiecabine, er wordt voortdurend bewaakt. Bij het naar binnen gaan werden onze tassen bevoeld en bekeken!

Op weg naar de moskee kwamen we langs de matses-fabriek waar een Syrische vluchteling vertelde over zijn vlucht. Wat me vooral bij is gebleven was, dat het voor zijn moeder moeilijk is om haar zoon zo ver weg te weten.

We kregen matses mee om verderop in het eco-café Emma met lekkere dingen te besmeren. Wat een mooie plek is dat. Er zat een meneer die een Indiaas restaurant heeft met Chai. Ik vertelde dat ik ooit in Mumbai Chai

De prachtige synagoge, helaas niet meer in gebruik voor de Joodse eredienst

had gedronken en toen de kruiden die erin moesten in een zakje kocht voor thuis in Nederland. Maar dat de Chai lang niet zo lekker was als daar in Mumbai in het restaurant bij de tempel die ik bezocht. Hij vond mijn verhaal herkenbaar.

In de moskee was het voor mij heel mooi om met een van de vrouwen die ook aan de Walk of Peace meedeed naar de vrouwen afdeling te gaan. Ze vertelde dat ze in de moskee ook Arabische les geven, ook voor Nederlanders die geen moslim-achtergrond hebben. Zij zelf had als doel om de Koran te kunnen lezen. Dat lukt haar nu, ze begrijpt het grootste gedeelte van wat ze leest. Voor haar is het Arabisch de taal van haar Schepper, de taal van Allah. Ze sprak hier heel begeistert over, mooi om haar te zien stralen. Ze had een kleurige hoofddoek en vertelde dat voor haar kleur heel belangrijk is. In de moskee was het niet nodig om onze tassen te laten controleren. Wel trokken we onze schoenen uit.

Helaas was de creatieve activiteit in het park al afgesloten, we zagen nog wel de resultaten ervan. Mooie kleurige doeken, die aan een waslijn te

drogen hingen. De bedoeling was om daar een wandschildering van te maken voor het AZC in Enschede.

De Syrische kerk was nog open, ook al was het na vijf uur. We werden hartelijk ontvangen door een van de kerkleden. Wat een grote kerk, een van de drie in Enschede. Er wonen in de omgeving van Enschede veel Syrisch orthodoxe Christenen. De gastheer vertelde dat het gebruik is dat

als er iemand trouwt, iedereen wordt uitgenodigd. Hij zelf had bij zijn huwelijk 700 gasten. Hij liep samen met de pastoor van de kerk met ons mee naar het Muziekcentrum, waar de afsluiting van de dag plaats vond.

We waren zo moe van het lopen, dat we maar even in het muziekcentrum bleven en daarna besloten om naar de trein te gaan. Een van onze medewandelaars kwam bij ons (Martin Touwen, Irene Peters, Sytse en Marlies Tjallingii) zitten en we hadden nog een paar fijne gesprekken onderweg. In Deventer gingen onze wegen uiteen. In Wijhe stapten Sytse en ik weer op de fiets naar Zwolle. Heerlijk uitgerust in de trein op weg naar huis! Het was een zeer volle en boeiende dag, een mooie start van de Vredesweek. Inspirerend om zoveel bevrogen mensen in Enschede te weten!!

Moskee

De Duitse Jaarvergadering

door Marianne van der Zee

Donderdagmorgen 13 oktober ben ik vertrokken om naar de Duitse Jaarvergadering te gaan als afgevaardigde. Eerst naar het huis van Duitse Vrienden van de maandvergadering Niederrhein waar ik bij hoor en van daaruit kreeg ik een lift naar Haus Venusberg in Bonn. Bij aankomst een warme begroeting en natuurlijk de sleutel van de kamer, het naamkaartje en het afgeven van de brief.

Om vier uur was er de eerste Meeting for Worship, die in het Duits ‘Stille Andacht’ wordt genoemd en dat woord wil ik tijdens dit verslag ook gebruiken, ook omdat ik de naam meteen een mooie omschrijving vind. Na de Andacht was er een bijeenkomst voor de afgevaardigden en voor mensen die voor het eerst de Duitse Jaarvergadering bezochten. Daar werd een kennismakingsrondje gehouden en werd er verteld over de gang van zaken, bij wie mensen terecht kunnen met vragen en werd vooral iedereen het gevoel gegeven dat ze van harte welkom waren.

Na het avondeten was er de opening van de Jaarvergadering waarbij o.a. uittreksels van de zendbrieven van andere Jaarvergaderingen werden voorgelezen, waarbij het me natuurlijk een groot genoegen deed dat onze zendbrief te zien was op een scherm terwijl de uitleg werd voorgelezen. Deze werd goed ontvangen.

Daarna heel veel groeten en de begroeting van afgevaardigden en gasten. Om half tien was er de mogelijkheid om naar de epiloog in de kapel te gaan, wat ik niet gedaan heb omdat ik me had opgegeven voor het Quakerkoor, dat om 21.30 uur repeteerde.

Voorafgaande aan de Jaarvergadering hadden we al een lijst van deelnemers aan het Quakerkoor gekregen en een programma dat we konden installeren op de computer, waarmee we de liederen alvast thuis konden oefenen. Tijdens de eerste repetitie was het aantal deelnemers uitgegroeid tot een flink koor.

De volgende ochtend was er na het ontbijt de mogelijkheid om een half uurtje te zingen en parallel daaraan was er de mogelijkheid om Bijbelstudie te doen. Daarna begon de Stille Andacht maar daarnaast was

Haus Venusberg

er ook de mogelijkheid van de Bewegende Andacht waar ook kinderen aan meededen. Bij de bewegende Andacht loop je meditatief in stilte over het grasveld, het bos in, waarbij je dingen opraapt die je gegeven zijn door de natuur. Dus geen bladeren of takken plukken en ook zwerfvuil dat je tegenkomt meenemen. Op een gegeven moment loopt iedereen in stilte weer terug naar de plek waar we zijn begonnen en legt iedereen om de beurt in stilte de dingen neer die hij heeft meegenomen, zodat je uiteindelijk een grote mandala krijgt. Het was prachtig om te zien hoe geconcentreerd de kinderen dat deden. Aan het eind breng je alles weer terug, behalve het zwerfvuil natuurlijk.

Daarna was er de Richard Cary-voordracht. Wie meer wil weten kan bij Google Richard Cary Quaker typen. Op de website van de Duitse Quakers : <https://quaeker.org> zijn de voordrachten te downloaden vanaf 1936. Ieder jaar wordt er een onderwerp besproken dat betrekking heeft op ons leven als Quaker, dit jaar was de titel: Openstaan voor een nieuw Licht, dat ging over Quakers en de wetenschap.

's Middags waren er verschillende workshops van ruim een uur, samen met Susanna Odeh hebben we een workshop gegeven, die een combinatie was van werken en de situatie in Calais en het werken met asielzoekers. De workshop was goed bezocht en iedereen was heel erg betrokken bij het onderwerp, een ieder met zijn eigen verhaal, ervaring en ook empathie. Daarna de Kaffee und Kuchen, een ritueel dat iedere middag terugkwam. De structuur van de Duitse Jaarvergadering is niet helemaal zoals de onze. Zij hebben Aeltere, of in het Engels Elder. Wat niet betekent dat het allemaal mensen met grijze haren zijn die deze functie hebben, er zitten ook jongeren bij die midden twintig zijn.

Ik heb gezien en ervaren dat het een stuk rust geeft. Het heeft niets te maken met de Calvinistische ouderlingen die ik van vroeger ken. Mensen in die functie kunnen dingen verduidelijken, uitleg geven zonder betweterig te zijn en ze kunnen ook praatpaal zijn indien nodig. Het zijn meer mediators, een functie die veel op een positieve manier toevoegt aan de sfeer en de rust.

In de avond was er een bijeenkomst over de Quakerhulp, waarbij ook weer de sterke betrokkenheid naar voren kwam. Van ieder project werd een verslag gegeven door de contactpersoon voor dat project, zodat de betrokkenheid te voelen was. Uit vragen en opmerkingen bleek dat ook andere Vrienden zich erg betrokken voelden bij de projecten.

's Avonds was er de 'Wunderbar' en de 'Sandmann', een verhaaltje voor de kinderen. Ook was er weer een repetitie met het koor en lange gesprekken onder het genot van een drankje met of zonder alcohol. De laatste avond was er natuurlijk de Bonte Avond met allerlei optredens, waarbij ook de kinderen een grote rol speelden. Muzikale optredens vonden plaats van o.a. het Quakerkoor. Zondag de afsluiting en een warme maaltijd en daarna het vertrek. Het waren dagen vol warmte, liefde en aandacht voor elkaar.

De beschrijving van de Jaarvergadering op de website van de Duitse Quakers: www.quaeker.org:

"GELOOF LEVEN – De Wetenschap Benutten"

Hoe hebben Vrienden en Vriendinnen hun wetenschappelijke loopbaan met hun levend geloof gecombineerd? Welke moeilijkheden en mentale dilemma's zijn naar voren gekomen in hun onderzoek of hun wereldbeeld? Zijn we via ons levend geloof sceptisch over onze wetenschappers of horen we niet wat ze te vertellen hebben? Hebben we er nog steeds vertrouwen in dat de wetenschap oplossingen voor de problemen van onze samenleving kan vinden, als de afnemende biodiversiteit, en de toename van de vervuiling, honger en sociale onrechtvaardigheid steeds verder gaat? Wat doen we als de antwoorden van de wetenschap ons niet bevallen? Hoe hebben de vroege Vrienden geloof en wetenschap met elkaar verbonden? Janet Kreysa zal in haar Richard Cary-Lezing haar onderzoek en antwoorden op dit onderwerp met ons delen.

Living the Transformation, een doorgaand proces

door Marlies Tjallingii

Dat was het thema van de Algemene Vergadering in mei 2016 en wie weet 'doen' we hetzelfde thema tijdens de AV 2017.

In de evaluatiegesprekken in de maandvergaderingen klonk een beetje door dat het thema meer uitgewerkt had kunnen worden.

Hoe werkte voor mij het thema en hoe werkt het thema nog steeds door? Een mooie vraag die ik mezelf stel. Tijdens de Wereldconferentie in Peru, januari 2016, leefden we het thema. Ik kan me niet zoveel herinneren van de toespraken. Wat ik me wel goed kan herinneren is hoe we met elkaar omgingen. Hoe ik in de rij stond te wachten, voordat we een bord eten kregen. Ont-moeten, elkaar leren kennen, open, onbevooroordeeld, met een liefdevolle houding. Verrijkt, geïnspireerd als ik met mijn bord in de hand een plek zocht om te gaan eten. Dat was een deel van het thema: 'Living the transformation'. Ik schreef in de Vriendenkring van maart 2016 dat ik met een koffer vol liefde naar huis kwam.

'Living the transformation' sessie in Peru

Tijdens de AV 2016 in de Bosbeek in Bennekom voelde ik het thema levend door me heen gaan. Tijdens de Zakenvergadering, de wijdingsdienst voor zaken, nam ik het thema met me mee. Wat een mooie oefening om tijdens onze ‘zakelijke’ gesprekken deze diepte van ‘Living the Transformation’ mee te nemen! Daarbij geholpen door mijn voeten stevig op de grond te zetten, bewust te ademen en steeds weer terug te gaan naar de stilte, de rust, de transformatie. Ik schrijf dit nu, (16 oktober 2016) in het vliegtuig naar Istanbul op weg naar Tel Aviv en Palestina.

Gisteren, tijdens de vergadering van de Landelijke Commissie, bespraken we een mogelijk thema voor de Algemene Vergadering 2017. Het is misschien een goed idee om het zelfde thema te kiezen als in 2016? Dit thema resoneert in mij, het werkt nog steeds door. Ik neem het mee op reis, als een soort mantra: De ‘transformatie leven’. Wat betekent dat, als

ik in de trein een medepassagier zie genieten van het landschap, van de opkomende zon boven de IJssel?

Wat betekent het als ik in een lange rij sta te wachten voor de bagage-check? Hoe kijk ik naar de mensen om mij heen? Kan ik de transformatie bij andere mensen herkennen? Dat gaat dan vooral om transformatie in mezelf waardoor ik anders naar anderen kijk!

In het vliegtuig op weg via Turkije naar Israël en Palestina komt ‘Living the transformation’ weer in me op. Het is toch altijd weer opstijgen, vliegen, landen, verblijf in Istanbul, Turkije, waar aanslagen gepleegd worden. In deze woelige omgeving vraagt dit van mij vertrouwen. Wat er ook gebeurt: het is OK, NU.

Of dit wel of niet het thema wordt voor de komende AV, maakt niet zoveel verschil, daar gaat de Voorbereidings Commissie AV mee aan de slag. Ik neem het mee op reis als een voortgaande uitdaging bij ons werk in Bethlehem, met de vrouwen en jongeren van het Arab Educational Institute en in Ramallah, met de staf en vrijwilligers in het Dar Al Amal (Huis van Hoop), waar jongeren een nieuwe koers in hun leven leren vinden. Wie weet wat ik daar kan met ‘Living the transformation’?

Ik nodig Vrienden uit om dit thema, als een soort mantra of een intentie of een gebed mee te nemen en te ervaren wat dit met je doet. Hoe mooi is het om deze ervaringen met elkaar te delen?

De Derde Weg

Door Dorothee Sölle

*Wij zien altijd slechts twee wegen
Bukken of terugslaan
Zich klein laten krijgen of
Er heel groot uit tevoorschijn laten komen
Getrapt worden of trappen*

*Jezus, jij bent een andere weg gegaan
Jij hebt gevochten, maar niet met wapens
Jij hebt geleden, maar niet het onrecht bevestigd
Jij was tegen geweld, maar niet met geweld*

*We zien altijd slechts twee mogelijkheden
Zelf zonder lucht zijn of anderen de keel dichtdrukken
Bang zijn of bang maken
Geslagen worden of slaan*

*Jij hebt een andere mogelijkheid geprobeerd
En jouw vrienden hebben die verder ontwikkeld
Ze hebben zich laten opsluiten
Ze hebben honger geleden
Ze hebben de speelruimte om te handelen vergroot*

*Wij gaan de voorgeschreven weg
Wij nemen de methoden van deze wereld over
Veracht worden en dan verachten
De anderen en uiteindelijk onszelf*

*Laat ons nieuwe wegen zoeken
Wij hebben meer fantasie dan een bewapeningsspecialist
En meer sluwheid dan een wapenhandelaar
En laat ons gebruik maken van het verrassingseffect
En de schaamte die in de mensen verstopt is.*

Quaker Centre for European Affairs

door Corien van Dorp

Vrijdag 7 oktober tot en met zondag 9 oktober kwamen Europese vrienden bijeen in het Quakerhuis in Brussel. Olivia Cayermaexm, de nieuwe programma-assistente en Andrew Lane, de vertegenwoordiger van QCEA heetten ons welkom en boden ons samen met de office-manager Xavier Verhaeghe een avondmaaltijd aan. Er was een staking van de metro gepland, maar daar hebben we niets van gemerkt. Het hele weekend was het heerlijk weer en tussen het vergaderen door konden we elkaar tijdens aangename wandelingen buiten spreken. Vrijdagavond begon de Algemene Vergadering, die tegenwoordig conform de Belgische wet General Assembly heet, met een verslag van de afgelopen periode. Twee programma-assistenten hebben hun taak neergelegd. Tim hield zich bezig met drones en operatie Sofia. Voor drones heeft Tim een netwerk opgericht: het EU forum of armed drones EFAD. George hield zich bezig met duurzaamheid, circulaire economie en TTIP (het voorgenomen handels-verdrag met de VS). Omdat het te besteden budget van QCEA is gekrompen, is er een transitie manager aangesteld om de prioriteiten van QCEA te herinventariseren, Dit was Paul Musiol, hij heeft deze zomer zijn taak afgerond. Omdat voor QCEA de nadruk ligt op werken voor de vrede, is hiervoor Olivia aangetrokken. Zij heeft ons vrijdagavond meteen aan het werk gezet. We werden verdeeld in vier groepen met de volgende thema's:

1. Counterterrorisme
2. Versterking van de EU defensie
3. Militaire respons op migratie
4. Training militairen met ontwikkelingsgeld

De vraagstelling was hoe QCEA daarop kan anticiperen, door mensen samen te brengen voor stille diplomatie, dan wel door campagne te voeren om bewustwording op te wekken naar Quaker waarden.

Zaterdag hebben we

vergaderd over een aantal scenario's waarin QCEA actief zou kunnen zijn binnen de grenzen van haar budget. Naast het hoofdthema Vrede is er voor gekozen mensenrechten als thema te voeren. Een sober beleid is noodzakelijk, omdat QCEA afhankelijk is van fondsen en giften. Geld is onderhevig aan koersen en zal zeker door de Brexit worden beïnvloed. De mogelijke gevolgen van de Brexit zijn ook uitgebreid aan de orde gekomen. De werking van referenda werd als ondermijnend voor de democratie ervaren. Toevallig kwam dit ook aan de orde in de zaterdageditie van de NRC. Een van de zaken waar Quakers voor staan in Europa is de waarheid spreken tegen de machthebbers bij moreel opportuniste. In de banden met Europa zal het gevolgen hebben voor het reisgedrag van jonge Britten. De Ierse vrienden spraken hun bezorgdheid uit voor de gevolgen voor Noord-Ierland. Ook hoe er in Europa wordt omgegaan met immigratie en vluchtelingen kwam uitgebreid ter sprake.

Zaterdagavond werden we getraakteerd op een feestmaal vervaardigd van voedsel dat anders was doorgedraaid. Bij dit maal waren ook andere geloofsgroepen uitgenodigd die het Quakerhuis gebruiken voor hun samenkomsten. We werden getest op onze kennis van vredeswerkers met een quiz, een lesje in de geschiedenis van de afgelopen eeuw.

Zondag was er een speciale meeting waar ook veel kinderen aanwezig waren, met als thema Chocolate. We werden van tevoren verzocht om zelf voor ons bijzondere chocolade mee te nemen en daar iets over te vertellen. Na de meeting werd er dan ook flink gesmikkeld en niet alleen door de kinderen!

Ik kijk terug op een goed samenzijn en heb groot vertrouwen in de inzet van QCEA als stem binnen Europa.

QCEA Alert: Ontwikkelingshulp gebruiken voor wapens?

door Andrew Lane

QCEA = Quaker Centrum
for European Affairs

Op donderdag 10 november voeren we geweldloos actie bij de conferentie van het Europees Defensie-agentschap in Brussel. Wapenhandelaars en politici vergaderen er achter gesloten deuren met als agendapunt het Europese veiligheidsbeleid. Dat leidt tot meer wapenexport, meer geweld, meer oorlog. We gaan onze veiligheid toch niet in handen van de wapenindustrie leggen?

Wij zeggen STOP en laten de wapendealers weten dat ze niet welkom zijn in Brussel. Europese wapens duiken op in conflicten wereldwijd. Terwijl Europa pleit voor vrede en beschaving, gaan in het Midden-Oosten Europese wapens van hand tot hand. Dat is niet verwonderlijk. Onze wetgeving voor wapenexport is zo lek als een zeef. www.ikstopwapenhandel.eu brengt de wapenhandel in kaart, haalt de wapenhandelaars uit de anonimiteit en grijpt in daar waar we wapenhandel kunnen stoppen.

Ik vraag jullie of jullie als Nederlandse Quakers mee willen doen en op 10 november ook mee actievoeren in Brussel?

Je kunt deze actiedag bekendmaken via [facebook](#), jullie website, het berichtenblad, via email en van mond tot mond.

Er zijn ook papieren flyers en posters beschikbaar in het Nederlands en Frans. Op de

website vind je meer achtergrondinfo:
www.ikstopwapenhandel.eu

Deze website is een campagne van Vredesactie en Agir pour la Paix.

Spotlight op de EU wapen industrie,

Wist je dat ?

door Tim Harman

- Het fabriceren en verhandelen van wapens is een multi-miljarden-euro industrie.
- De EU heft overeenstemming op een officiële topvergadering in December 2013, dat over de wapenindustrie gaat als een belangrijke bron van beide: militaire kracht en economische welvaart.
- Om te kunnen bijdragen aan de economie, moet de wapenindustrie naar buiten de EU exporteren. (De EU markt is niet groot genoeg om deze industrie in stand te houden.)
- Meer dan 99% van de wapenexport licenties toepassingen die in de EU gemaakt worden zijn toegestaan.
- De wapenindustrie handhaaft zijn invloed op de hoogste niveaus van de regeringen door lobbyisten en goed geplaatste contacten.

QCEA heeft onlangs een informatieblad gepubliceerd in vier talen, dat feiten over de Europese wapenindustrie bevat. QCEA heeft ook een weblog:

<https://qceablog.wordpress.com/2016/05/18/eu-arms-industry/>

VVQREA, gaat duurzaam.

De VVQREA is de ondersteuningsgroep voor QCEA. Door Hennie Jansen, Penningmeester

Of we dat al niet deden. Al ons geld staat al jaren geparkeerd bij ASN en Triodos. De aandelen zijn allen volgens duurzame criteria in beheer bij de RABO bank. Maar er is onder Quakers twijfel over de doelstellingen van de ING bank en dus, vanaf nu kunt u uw bijdrage aan VVQREA voldoen via een Triodos bankrekening.

Meestal maken jullie, de leden, één keer per jaar het contributiebedrag van 50 euro over. Daaraan wordt niet altijd gedacht en dan ontvangt u een herinnering. Om dat te voorkomen zou het fijn zijn als je een klein bedrag per maand automatisch zou willen laten overboeken. Om aldus de jaarlijkse contributie te voldoen en ons te voorzien van regelmatige inkomsten. Ons rekeningnummer is: NL 93 TRIO 0391 2219 65 ten name van: Vrienden vd Quaker Raad. Vanuit de financiële commissie van QCEA maken we ons zorgen over de gevolgen van de uittreding van Groot-Brittannië. We hopen natuurlijk dat hun bijdragen op het zelfde niveau blijven maar we zien nu al dat door de daling van het pond de waarde afneemt. Een extra impuls om invloed te kunnen blijven uitoefenen op de Europese instituties is daarom zeer welkom.

Meeting for clearness.

Quaker Speak, uitgetypt en vertaald door Marlies Tjallingii

Tijdens ons verblijf in Bethlehem neem ik tijd om te kijken naar een video van Quaker Speak, die ik iedere week krijg. Ik neem niet altijd de tijd om deze te bekijken, maar als ik kijk is het zeer de moeite waard. Ik heb

gekeken naar de video over Quaker Clearness Committee. We hebben daar eigenlijk geen Nederlands woord voor. Het gaat om opheldering krijgen voor een situatie, een keuze die je wilt maken. In Nederland heb ik dit eigenlijk alleen meegemaakt als er een conflict was tussen mensen. Al kijkend heb ik aantekeningengemaakt over wat de verschillende mensen vertellen. Er komt uit de verschillende bijdrages heel veel warmte en wijsheid naar me toe. Een bijeenkomst betekent dat je het niet alleen hoeft te doen, dat je bij moeilijke keuzes gedragen kunt worden door een groep mensen die samen met je luistert naar de stem van God, of naar dat wat je diep in je hart wel weet.

Een commissie voor 'clearness' kan bij elkaar komen als iemand een vraag heeft waar zij of hij zelf niet uitkomt. Ook kan het bij een huwelijk of een keuze voor een nieuwe stap in de loopbaan of bij de keuze voor een school of studie. Of zal ik lid worden van de Quakers? De deelnemers aan de groep worden zorgvuldig gekozen, ze kunnen luisteren, ze kunnen zich onthouden van adviezen en antwoorden. In feite gaat het om de vrager of inbrenger te ondersteunen bij het luisteren en het verhelderen van de situatie. De groep is er om te laten ervaren dat je niet alleen hoeft te zijn in de twijfel en in het niet weten. Het gaat om diepere zelfreflectie en dieper gebed. De groep kan vragen stellen over de feitelijke situatie. Als de situatie helder is, volgt een stilte die kan variëren van 20 minuten tot drie uur, vertelt een van de sprekers. Het kan zijn dat vanuit de stilte vragen komen op een dieper spiritueel niveau. Bijvoorbeeld: Hoe voelt het als je op deze weg zou gaan? Hoe voelt het als je deze weg niet zou gaan?

Het gaat om het stellen van open vragen, waardoor grotere zelfreflectie ontstaat en een fantasievolle verbeelding over de situatie en een dieper biddend erbij zijn.

Ook kunnen de deelnemers reacties geven zoals: toen je dit zei, zag ik je ogen oplichten, of ik zag een verandering in jouw lichaamshouding. Toen je dit vertelde voelde ik het resoneren bij mij. Iedere deelnemer hoort een klein stukje van Gods stem. Het resultaat van een bijeenkomst kan zijn dat de persoon zich lichter voelt en dat deze helderheid heeft gekregen over de ingebrachte situatie. Het kan zijn dat het resultaat is, dat er meer tijd nodig is voor een beslissing, of dat het beter is een andere weg te gaan. Soms is de situatie nog niet opgehelderd. Dan kan het gevoel zijn: maak je geen zorgen, het is ok om het nog niet te weten, of jij bent ok en geen mislukking. Neem de tijd om de wijsheid te laten komen van uit de gemeenschap. Wat ik mooi vind in deze aflevering van Quaker Speak is: dat er een ruimte gecreëerd wordt waarin geluisterd wordt met liefde voor de persoon die de vraag heeft ingebracht. Iedere deelnemer werkt mee aan het creëren van de ruimte voor helderheid. Dit maakt het minder eng om rond te lopen met onzekerheden.

Misschien kunnen we de drempel verlagen voor het houden van een Meeting for Clearness. Zeer warm aanbevolen om de video te bekijken.*

**Je kunt alle QuakerSpeak video's vinden op youtube, typ QuakerSpeak in en je krijgt een keur van onderwerpen aangeboden waaruit je kunt kiezen. (red.)*

Mensen die vertellen over hun ervaring met een 'Clearness Committee

Hoeveel land heb je nodig?

Uit: The Friendly Story Caravan, vertaling: Jan Ramaker

Dit is het verhaal van Pahóm, een Russische boer, die maar één probleem had: hij had niet genoeg land.

Dichtbij Pahóm's boerderij woonde een dame, een landeigenaar die een landgoed van 500 ha bezat. Ze had altijd in goede verstandhouding met de boeren om haar heen geleefd, totdat ze een oude soldaat in dienst nam als rentmeester. Die begon de omringende boeren te belasten met boetes. Hoe voorzichtig Pahóm ook probeerde te zijn, toch ging het keer op keer mis. Nu eens had zijn paard van het tarwe van de dame gegeten, dan weer werden zijn koeien in de rozentuin van de dame ontdekt of hadden zijn kalveren de weg naar haar weide gevonden en iedere keer moest hij een boete betalen.

Pahóm betaalde, maar hij mopperde thuis en dan moest zijn familie het ontgelden. De hele zomer zat vol problemen wegens die vermaledijde rentmeester; het ging zover, dat hij uiteindelijk blij was toen de winter inviel en het vee op stal gezet moest worden.

Die winter deed het nieuws de ronde dat de dame haar land ging verkopen en dat de herbergier aan de hoofdweg met haar onderhandelde. Toen de boeren dat nieuws hoorden waren ze erg bezorgd. Ze probeerden om het hele landgoed te kopen, maar het lukte hen niet om tot overeenstemming te komen. Tenslotte besloten ze afzonderlijk, ieder naar zijn vermogen land te kopen. De adellijke dame ging daarmee akkoord. Pahóm en zijn vrouw staken de hoofden bij elkaar en overlegden hoe ze het beste een bod konden uitbrengen. Ze hadden 100 roebel gespaard. Ze verkochten een veulen, ze verhuurden een van hun zonen als boerenknecht en vroegen een voorschot op zijn loon. Ze leenden de rest van hun zwager en op die manier schraapten ze de helft van het aankoopbedrag bij elkaar. Toen ze dat gedaan hadden, zochten ze een stuk land van 16 hectare uit. Ze gingen naar de adellijke dame en al snel kwamen ze tot overeenstemming: de helft van de prijs zouden ze direct betalen en de rest over twee jaar.

Dus nu had Pahóm zijn eigen land. Als hij er op uitging om te ploegen of als hij op zijn maisvelden ging werken, was zijn hart vervuld van

blijdschap. Het gras en de bloemen op zijn weiden waren zo prachtig; hij vond dat ze nergens anders zo mooi groeiden. Pahóm was volledig tevreden en er was geen vuiltje aan de lucht, ware het

niet dat de boeren in de buurt op zijn land en maisvelden kwamen. Hij deed een beroep op hen maar dat hielp niet. De herders lieten hun koeien los op zijn weiden en hun paarden graasden in zijn maisvelden. Pahóm joeg ze weer weg en vergaf hun eigenaren. Maar de dag kwam, dat hij zijn geduld verloor en hij een klacht indiende bij het kantongerecht. Hij wist maar al te goed dat de boeren land nodig hadden en dat ze geen kwaad in de zin hadden, maar hij dacht dat zij als zij zo doorgingen ze alles zouden vernietigen. Hij vond dat ze een lesje moesten leren.

Dus werden twee of drie boeren beboet. Dat herhaalde zich keer op keer. De burens van Pahóm gingen op hem mopperen en gingen expres hun vee op Pahóm's land los laten.

Rond die tijd deed het gerucht de ronde, dat veel mensen naar nieuwe gebieden vertrokken. "Ik hoef niet zo nodig van mijn land te vertrekken", dacht Pahóm, "maar als een paar anderen uit ons dorp zouden vertrekken, zou er meer ruimte voor ons beschikbaar komen."

Op een dag zat Pahóm thuis te praten met een boer, die door het land reisde. Hij werd uitgenodigd om bij Pahóm te blijven slapen en het avondmaal te nuttigen. Pahóm vroeg zijn gast waar hij vandaan kwam. Hij vertelde Pahóm dat hij van de andere kant van de Wolga kwam en vervolgens wat hij daar gedaan had. Van het een kwam het ander en de gast vertelde dat veel boeren daar waren komen wonen. Ze waren lid geworden van de kolchoz en ze hadden 25 hectare per man gekregen. En het was prima land geweest. De rogge, die ze gezaaid hadden was manshoog gegroeid en stond zo dicht dat 5 sneden met de zeis voldoende was voor een dikke schoof.

Pahóm's hart stond gelijk in vuur en vlam van verlangen. Hij dacht: "waarom moet ik lijden in dit hol, dichtgeplakt met krantenpapier terwijl

je ergens anders zo riant kan leven. Ik ga mijn boerderij en mijn land verkopen en ik ga daar helemaal opnieuw beginnen. In dit overvolle land heb ik altijd problemen. Maar eerst ga ik zelf kijken hoe het er daar is". Dus toen de zomer was aangebroken schepte hij zich in op een stoomboot op de Wolga en daarna liep hij twee honderd kilometer totdat hij de plaats bereikte waarover de vreemdeling verteld had. En inderdaad het was precies zoals deze verteld had. Pahóm ging als een haas terug en begon zijn bezittingen te verkopen. Hij verkocht zijn boerderij en zijn vee en zei zijn lidmaatschap van de commune op. Hij wachtte tot de lente en vertrok toen met zijn gezin naar de nieuwe nederzetting. Direct nadat hij gearriveerd was, vroeg hij het lidmaatschap aan van de commune van een groot dorp. Vijf aandelen van het gezamenlijke land kreeg hij toegewezen, wel 455 hectare verdeeld over verschillende velden en bovendien gebruik van de gemeenschappelijke weide. Pahóm bouwde een schuur en stallen en kocht vee. Hij was wel tien keer beter af dan hij in zijn vroegere plaatsje was. Hij had voldoende vruchtbaar land en weiden en hij kon net zo veel vee houden als hij wilde. In de begintijd toen hij druk bezig was met bouwen en organiseren was Pahóm erg tevreden, maar na een tijdje bedacht hij dat hij feitelijk niet genoeg land had. Hij wilde meer graan zaaien. Hij pachtte land van een andere boer en zaaide graan en had een prachtige oogst. Het nadeel was wel dat het land wel wat ver van het dorp lag. Hij moest de karren met graan wel 16 kilometer ver rijden.

Na een tijdje ontdekte hij dat andere boeren niet in de kolchoz, maar in onafhankelijke boerderijen woonden. Die boeren waren erg rijk. Hij dacht als ik ook eens onafhankelijk land zou kopen er daarop een boerderij zou bouwen, zou dat veel praktischer zijn.

(wordt vervolgd)

Het Labyrint

door Wils 't Hart

Iedere zomer ga ik een weekje schilderen op het landgoed de “Hoorneboeg” bij Hilversum.

We zijn met een fijne groep, omringd door bos en bloeiende hei. We tekenen en schilderen naar ieders kunnen en hebben een fijne tijd. Ieder jaar hebben we een thema, bij de maaltijden lezen we om beurten een verhaal of gedicht voor en ook bij het schilderen speelt het thema een rol. Dit jaar was het “Leichtigheid”, lichtheid, naar een gedicht van Kopland over de muziek van Bach.

Zo als andere jaren heb ik ook daar een labyrint gemaakt voor die deelnemers die dat graag lopen, deze keer met een dikke stok getekend in de natgeregende parkeerplaats.

Om wat vrolijke lichtheid in de groep te brengen (goed voor het schilderen) hadden mijn vriendin Thea en ik de avond ervoor een stel ballonnen opgeblazen, die we naast het gebouw in de groep loslieten: allemaal meedoen, niemand mag de grond raken! Het werd één en al Leichtigheid tot...

Zomaar opeens uit het niets kwam er een grote windvlaag voorbij. Hij pakte alle ballonnen en terwijl wij verbluft toekeken werden ze 15 tot 20 meter verderop op de parkeerplaats samen neergelegd precies in het midden van het labyrint.

Sprakeloos hebben we ernaar staan kijken en nu nog voel ik me weer emotioneel bij dit onbegrijpelijke maar prachtige gebeuren. Gelukkig is er een foto gemaakt, wel is waar op het moment dat de ballonnen al weer wat weg huppelden. Ik

koester die, want het voelt als en klein wonderlijk wonder. We hoeven het niet te begrijpen, dat kan ook niet. Het was een cadeautje.

Van de moeder die de knaap Vrede zocht.

Henriette Roland Holst-van der Schalk (1869 – 1952), ingezonden door Joke Hofman

*Edele heren en schone vrouwen,
Kwam hier voorbij een blonde knaap?
Tot ik mijn armen om zijn leest kan vouwen
Vindt mijn hart geen rust en mijn oog geen slaap.*

*Ik schrijd en ik schrijd, over heuvels, langs dalen, door
zandige vlakten en wild foreest
Om de lieflijke knaap te achterhalen, wiens adem mijn
kranke hart geneest.
Zijn stem is zacht als de zang der baren, zijn lach als de lach
van de dageraad.
De geur die stroomt uit zijn blonde haren alle geuren der
lente te boven gaat.*

*Ik schrijd en ik schrijd, mijn voeten bloeden,
Mijn adem hijgt, maar ik merk het nauw,
Tot ik kom aan wijde glanzende vloedden of waar bergen
reizen in het koep'lend blauw.*

*Dan zit ik en ween, want het spoor is verloren en ik weet
niet waar
Ik de knaap met de lach van morgengloren zal zoeken en
het lentegeurend haar.*

*Maar ik ga.
En aan zingende mensen weder vraag ik:*

*Kwam hier niet een knaap voorbij ?
Vrede is zijn naam! En zijn oog is teder als lente en als
vogelzangen blij.*

*En sommigen schudden het hoofd en spreken gedempt: wij
hebben hem niet gezien
Wij dromen van hem. Uit die dromen breken liederen uit.
Droomt ge ook misschien?
En anderen zien mij vreemd aan en wijzen omhoog: daar
woont de knaap die ge meent.
En ze zingen weer, maar een andere wijze dan waar mijn
verlangend hart naar weent....*

*Want ik weet dat hij leeft op deze aarde en geen droom is.
Ik droeg hem in deze schoot!
Ik was het die hem droeg, ik was het die hem baarde, ik
kweekte hem groot!*

Maar hij ontvlood...

*Om hem weer te vinden zoek ik de wereld, de wereld door.
Want hij is mijn eigen en mijn meest beminde en mijn hart
vond geen rust
sinds het hem verloor.....*

*Edele heren en schone vrouwen,
Kwam hier niet voorbij mijn blonde kind?
Zijn gelaat is een bloem om te aanschouwen
En zijn adem geurende lentewind.*

De hulpverlening in Calais (2)

Door Hennie Jansen

Vriend Johan en ik vertrokken kort na Marianne van der Zee (zie vorige Vriendenkring) met goederen van Nederlandse Quakers weer naar Calais. Voorafgaand nog even naar Quakerhouse in Brussel voor een Finance Committee-vergadering en dan door naar Jean-Dominique, de neef van Marianne die twee dagen per week in Calais werkt. Hij woont op ongeveer 50 km afstand. Met hem besprak ik ons werkplan voor een noodopvang-magazijnrek want de winter is aanstaande en er moeten voorraden worden aangelegd.

Bovendien is er een ontruiming van “the jungle” aanstaande en dat gaat

Jean-Dominique met twee vrijwilligers werkend aan het noodopvang-magazijnrek

betekenen dat veel vluchtelingen die niet in de officiële opvang willen, verdreven worden naar ... ja, waar naar toe? In ieder geval willen de niet-overheid gebonden hulporganisaties iedere vluchteling een tent, slaapzak en sanitaire middelen meegeven. Want alles zal bij een ontruiming verwoest worden, dat weet men van vorige keren. Naast Renke Meuwese zijn er een aantal coördinatoren die voor langere tijd in het opslag-, sorteer- en keukengebouw verblijven. Zij sturen de dagelijks arriverende hulpverleners aan. Mijn vriend Johan heeft een aantal dagen in de keuken gewerkt waar hij Julie en Darran ontmoet heeft, een Engels echtpaar dat een week vakantie doorbracht in Calais om vluchtelingen te helpen.

Met hen hebben we een aantal dagen opgetrokken, wat – na de Brexit – weer Europese verbroedering brengt. In Groot-Brittannië bestaan inmiddels meer dan 50 “pick-up points” voor vervoer van goederen en mensen naar Calais. Een hartverwarmend initiatief opgezet door mensen uit alle mogelijke milieus. Ze hebben één ding gemeen, ze laten Europa niet alleen achter met het vluchtelingenvraagstuk. Er was zelfs een dorp dat zich specialiseerde in het opknappen van oude caravans en deze

Darran en Julie sorteren dekens en slaapzakken uit

overdragen aan vluchtelinggezinnen. Warmte, veiligheid en een mogelijkheid tot verplaatsing. Innovatief en praktisch. “Remain...” in uitvoering. Daarnaast wordt er in Groot-Brittannië ook intensief actie gevoerd voor een generaal pardon voor de kinderen van Calais. Het parlement heeft vóór de Brexit beloofd dat dit zou gebeuren. Velen, waaronder het Quaker Asylum and Refugee network, houden de regering daar nu aan. Aldus, naast hopeloosheid en chaos voor de groep van vluchtelingen, ook hoop en verlichting voor het individu. De hulpverlening in Calais draait om de individuele vluchteling. Daarom is het in Calais als hulpverlener ook vol te houden, want of je nu geld schenkt, goederen aanbied of vervoer regelt, het komt allemaal ten goede aan een man, een vrouw, een kind, een mens.

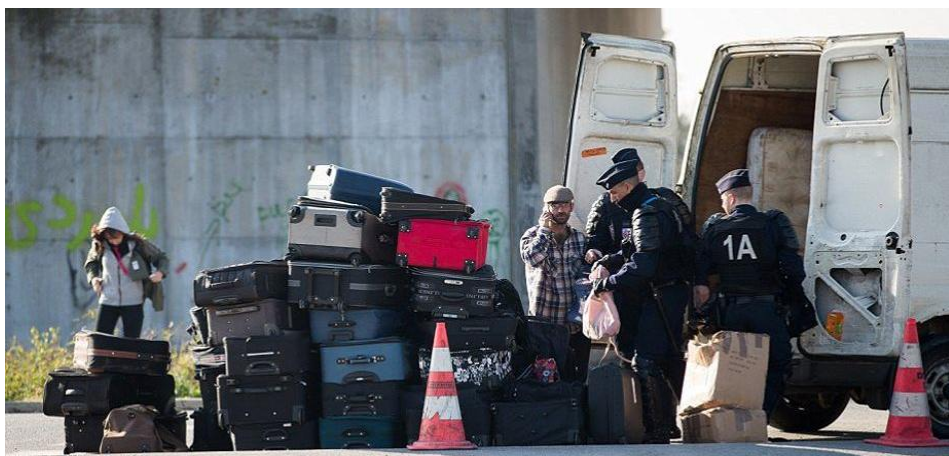
Het slopen van de Jungle in Calais.

Geschreven door l' Auberge des Migrants, de Franse organisatie in Calais.

Ingezonden door Marianne van der Zee

Maandag 24 oktober 2016 komen de eerste bussen, dat zal de hele week doorgaan indien nodig. De Jungle zal alleen bereikbaar zijn voor 130 vrijwilligers die nu al een pasje hebben en waarschijnlijk ook voor andere organisaties zoals Human Rights Watch e.d. Het “schoonmaken” begint dinsdag. (Sinds wanneer is slopen hetzelfde als schoonmaken?). Wie niet met een bus mee wil is vrij om ergens anders heen te gaan maar worden natuurlijk gevangen gezet als ze “gevonden” worden. Voor degenen die wel naar een soort AZC gaan zijn 10.000 exemplaren uitgedeeld van een kaartje waarop staat: De vrijwilligers van Calais blijven bij jullie. Als je problemen hebt in de AZC, neem dan contact op via deze FaceBook pagina: Via email ontving ik het volgende bericht:

Vanaf volgende week zal er constant een crisisteam aanwezig zijn we gaan door zolang het nodig is. We gaan ook door met eten geven, kleden en tenten voor de vluchtelingen die zeker weer gaan komen zodra alles weer rustiger is. Het is weer hetzelfde als na Sangatte (een kamp dat in 2002 door Sarkozy is gesloten en waarna weer allerlei kleine kampjes zijn ontstaan en uiteindelijk “de Jungle”). We zijn er inmiddels aan gewend. We zijn niet van plan om het warehouse te sluiten, vooral ook omdat er vanuit Parijs veel hulp wordt gevraagd door meerdere organisaties. De politie voert daar dagelijks acties uit waarbij ze alles vernietigen, er is daardoor een groot gebrek aan tenten. In Parijs slapen families met kinderen in de regen zonder enige vorm van beschutting Frankrijk is mooi!

***Lastminute bericht van Maandag 11 uur 's morgens:
Mensen gaan heel rustig in grote getale naar de registratiecentra van
de overheid om vervolgens in bussen te stappen om vervoerd te worden
naar de AZC' s.***

(alle foto's zijn van deze ontruiming)

Harde cijfers: oorlog, terrorisme en moord nemen al jaren af

Bron De correspondent: Ingezonden door Sytse Tjallingii

Datum: 30 april
2016

We worden alsmaar banger, schrijft Ralf Bodelier. Hoog tijd om te achterhalen wie daarvoor verantwoordelijk zijn. [Regionale kranten, februari & april 2016]

Sinds de aanslagen

in Brussel patrouilleren zwaarbewapende politiemensen door de Belgische steden. Ook in Nederlandse winkelstraten lopen sinds kort agenten met machinepistolen. Frankrijk zit al maandenlang al in de noodtoestand.

We zijn bang. Want, zo wordt ons verteld: de wereld staat in brand. En voor wie door een aanslag, een overval of een bombardement wordt geraakt, is dat natuurlijk ook zo. De werkelijkheid is echter dat onze wereld, Europa en Nederland inclusief, een heel stuk minder gewelddadig is dan, pak 'em beet, 25 jaar geleden. Misschien was er wel nooit zo weinig geweld dan vandaag. Dat staat haaks op onze intuïtie, maar het blijkt wel uit de koele cijfers.

Eerst de wereld buiten Europa. Daar worden op dit moment elf grote gewapende conflicten uitgevochten, waarvan de oorlog in Syrië en Irak de meest bloederige is. Dat zijn er elf teveel, maar rond 1990 waren het er nog 26.

Bovendien worden onze oorlogen minder dodelijk. In de jaren '50 stierven wereldwijd 22 op de 100 duizend mensen door oorlogsgeweld, inclusief terrorisme. In de jaren '80 zakte dat tot vijf. En vandaag staat de teller op 1,5 oorlogsdode per 100 duizend mensen. En ook al is nog steeds elke dode er een teveel, juist deze daling in oorlogen en oorlogsdoden is ronduit bemoedigend.

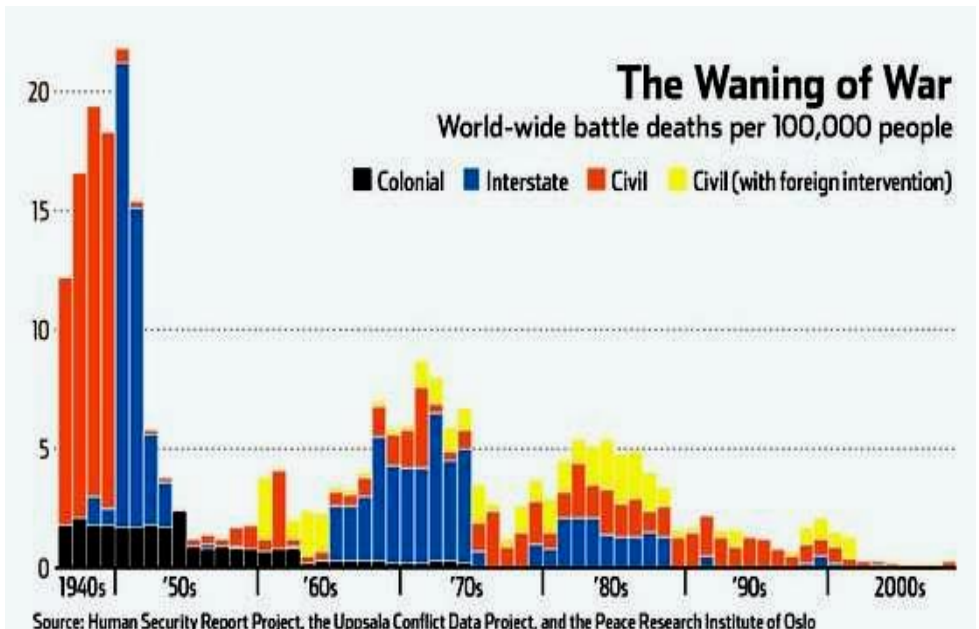
Voor 'gewone' moord en doodslag, wereldwijd, gelden vergelijkbare cijfers. In de meeste landen, zo ontdekten criminologen daalt het aantal moorden jaar, jaar uit. Vooral in de Verenigde Staten gaat de daling hard.

Daar werden rond 1990 nog 8 op de 100 duizend mensen vermoord. Vandaag zijn dat er 4.

Hetzelfde geldt voor de Europese Unie: in de afgelopen 15 jaar, van de aanslagen op elf september 2001 in New York tot en met de aanslagen in Brussel van afgelopen maand, stierven in de EU 577 mensen door terroristisch geweld. In periode 1985 tot 2000, dus uit de 15 jaar die daaraan vooraf gingen, vermoordden terroristen in Europa echter nog 2.120 mensen. En dat waren dan de jaren die we ons herinneren als de saaie jaren '80 en de optimistische jaren '90. Het is een gewaagde vergelijking. Terwijl sinds 2001 577 Europeanen stierven door terrorisme, vielen rond de 1,3 miljoen doden in het verkeer.

Hoe het aantal oorlogsdoden afnam: in 1952 telde de wereld nog 23 miljoen oorlogsslachtoffers. De Koude Oorlog werd de jaren '60, '70 en '80 heet uitgevochten in de Derde Wereld met gemiddeld 4 miljoen doden per jaar. Halverwege de jaren '90 werd oorlogvoeren steeds impopulairder. En dat bleef ook zo buiten de wereld van de Islam. Daar vielen in 2015 tegen de 170 duizend oorlogsdoden.

In Nederland zijn de verhoudingen nog interessanter. Hier stierf in de afgelopen 15 jaar één man –Theo van Gogh– door de hand van een islamist, terwijl bijna 13 duizend mensen omkwamen in het wegverkeer.

Grafiek van het verminderen van oorlogsslachtoffers

Daarbij verloren rond de 2500 Nederlanders het leven omdat automobilisten onder invloed waren van drank of drugs. Daarmee was de kans om in Nederland te sterven door een terroristische aanslag tot nu toe 13 duizend keer (!) kleiner dan door een auto-ongeluk. En toch houdt niet de dodelijkheid van het autoverkeer ons dag-in, dag-uit bezig, maar de angst voor terrorisme.

Afgezien van de moord op Theo van Gogh, moeten we voor de laatste terroristische aanslag in Nederland meer dan een kwart eeuw teruggaan. In 1990 schoot de Ierse terreurclub IRA in Roermond twee Australiërs dood. Daarvoor, in de jaren '70 en '80 stierven in Nederland nog dertig mensen in zeventig aanslagen door meerdere terroristische organisaties. Niet alleen terrorisme, ook moord is sinds de jaren '90 fors afgenomen. In die jaren '90 werden in Nederland gemiddeld 250 mensen per jaar vermoord, tegenwoordig zijn dat er 130. En ook al zijn, wederom, 130 moorden er nog steeds 130 teveel, de aantallen en percentages dalen, en dat is goed nieuws.

Het wordt tijd om tot bezinning te komen. Om te erkennen dat we veel veiliger zijn dan een kwart eeuw geleden. Dat we veiliger zijn dan in een tijd die we ons, vreemd genoeg, herinneren als rustig, vredig en geborgen. We moeten proberen te achterhalen waaróm we zo bang zijn, wat de rol van sommige media daarin is en welke politieke partijen er de meeste vruchten van plukken. Vervolgens zouden we er goed aan doen om die media en die politici heel wat minder aandacht te geven.

Ralf Bodelier is leider van de World's Best News Nederland.

Ontruiming van de Jungle bij Calais 24-10-2016

Actieve Geweldloosheid 50 jaar

door Sytse Tjallingii

Op zondag 2 Oktober waren we in Utrecht in het gebouw Emmy om het 50 jarig bestaan te vieren van de SVAG, de Stichting voor Actieve Geweldloosheid. Wim Robben, al jaren lang de drijvende kracht in deze organisatie, leidde met enthousiasme en betrokkenheid deze bijeenkomst. We kwamen een groot aantal bekenden tegen en gelukkig ook jonge gedreven mensen.

Deze organisatie werd in 1966 opgericht door Evert en Wil Huisman, die wij in Zwolle een keer thuis mochten opzoeken. Een zeer inspirerend stel, zeer bewogen en zeer strijdbaar. In 1976 schrijft hij samen met Hans Feddema, die ook een inleiding hield op deze middag, een boekje over actieve geweldloosheid. Daarin staat ook het volgende citaat van Gandhi: 'Geweldloosheid heeft geen reden voor angst. Wie voor geweldloosheid kiest moet het vermogen ontwikkelen een offer van de hoogste graad te brengen, om zo vrij te zijn van angst.'

Er was ook aandacht voor Bart de Ligt 1883 -1938, een radicale antimilitaristische schrijver. Zijn kleinzoon, Michiel de Ligt, die zeer geïnspireerd is door het werk van zijn grootvader, was ook aanwezig. Hans Feddema, sinds vele jaren drijvende kracht in de SVAG hield een boeiende inleiding. Hij begon met het vermelden van het feit dat het aantal moorden nog nooit zo laag is geweest als de laatste tijd! Maar het cynisme en negativisme is nog nooit zo groot geweest. Hij betoogde dat geweldloosheid uit een aantal kernpunten bestaat o.a.:

1. Een levenshouding van compassie, zelfvertrouwen (vrij van angst), een open vizier en een ecologische leefwijze.
2. Vrede is de weg, zowel innerlijke vrede als vrede in de wereld, het is een zoektocht, niet het eindpunt, de middelen heiligen het doel en niet andersom.
3. Strategie van liefde, het gaat erom je tegenspeler voor je te winnen. Gandhi na zijn gewonnen geweldloze strijd tegen de Britten ze: Mijn grootste succes was dat de Britten ons land als vrienden verlieten.
4. Een innerlijke dimensie, de weg naar binnen

Een boeiende en inspirerende middag

EcoQuaker: Cadeautjes

door Marianne van der Zee

In het kader van de duurzaamheid wil ik een paar alternatieven op een rijtje zetten om duurzamer om te gaan met de feestdagen. Ik richt me speciaal op het kopen van cadeautjes. Vorig jaar heb ik de zelfgemaakte cadeautjes al genoemd, waarvoor de tijd nodig hebt en weten dat de ontvanger het ook leuk vindt om te krijgen. Je kunt natuurlijk ook cadeautjes in de kringloopwinkel zoeken. Maar soms heb je ook dingen in je huis waarvan je weet dat iemand ze leuk vindt. Bijv. een boek, een voorwerp of een foto. Je kunt dat mooi in pakken en cadeau geven aan degene die het mooi vindt. Twee vliegen in één klap, je ruimt iets op in je huis en je maakt iemand blij. Eigenlijk drie vliegen want je bent ook nog duurzaam bezig. Een ander alternatief is een “waardebon” voor een cadeau deinst. Voor vermoeide ouders kun je aanbieden om een weekend of een avond op te passen zodat ze iets leuks kunnen gaan doen. Een aantal keren het gras maaien, de tuin snoeien, de was strijken. De mogelijkheden zijn onbeperkt. Voor kinderen een dagje samen iets leuks doen: koekjes bakken, koken of ergens heen gaan. Een dagje fietsen en picknicken en ergens zwemmen. Als je weet dat iemand iets graag wil gaan doen zoals naailes, graag een weekendkrant wil hebben, zou je dat kunnen geven al kost dat iets meer. Bij een waardebon maak je meteen concrete afspraken om het uit te voeren. Een uitdagender cadeautje is, dat je iets probeert te veranderen waarvan je weet dat een ander zich daaraan ergert. Als je bijv. vaak te laat komt zou je degene die je er het meeste mee ergert een aantal bonnen kunnen geven die ze kunnen inwisselen als je weer eens te laat komt. Op die bonnen staat dan een vervelende klus die je voor die persoon gaat doen. Je zou het geld voor de cadeautjes kunnen verzamelen en bijv. eten koken voor daklozen en dat uitdelen of verzin iets anders waarbij je samen iets doet voor de medemens. Het is ook belangrijk om mensen te overtuigen dat een andere manier van cadeautjes geven ook heel leuk is. Ik wens iedereen vast heel fijne feestdagen!

Misschien zal er in de maand december een verslag komen van een maandvergadering hoe ze met duurzaamheid bezig zijn. Iedereen is hierbij uitgenodigd om een bijdrage te sturen voor de Vriendenkring, in de maand december zal er geen bijdrage van mij zijn. Ik zal vanaf de tweede week de rest van de maand december in Calais aan het werk zijn en dus zeer alternatieve feestdagen hebben en mijn cadeautjes zullen de gezichten van mijn leerlingen zijn.

Handen en Voeten: Warme dassen voor Calais

door Wils t' Hart

Na de oproep in de vorige Vriendenkring gaat deze actie verder en heeft al mooie resultaten opgeleverd.

Opeens doet er zich een mogelijkheid voor om een eerste zending warme dassen te versturen naar Calais. Scholen in Zwolle en Deventer versturen een zending sporttassen en rolkoffers naar Calais.

De Franse regering wil al snel alle bewoners van de “Jungle” verplaatsen naar andere opvangcentra en dan hebben ze spullen nodig voor die verhuizing. Daar hadden we bij de start van dit kleine actie'tje niet op gerekend. Maar de winter komt er toch aan en er liggen al heel wat dassen klaar. Ze mogen alvast mee, Renke seinde op facebook “Ja TOP”. Er is met liefde aan gewerkt en we gaan door!

Warme dassen voor Calais

klaar voor versturen

Waar zijn Quakerbijeenkomsten? Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

Amsterdam	iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam Info: 085-8780821, hweening@xs4all.nl
Antwerpen	geen vaste tijdstippen	Info Jan Peeters tel.: 0032.15.24 75 10 email : boekrijk@hotmail.com
Breda/ Ulvenhout	Gemiddeld 3 x per jaar	Info: Corien van Garderen: 076-8502421 of Hennie Jansen 0492-537991.
Brussel	iedere zondag 11.00	Quakerhouse, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Bennekom	2e en 4e zondag van de maand: 10.30	"Commanderij", Commandeursweg 44, Bennekom. Elke zondag is er wijdingssamenkomst van 10.30 – 11.30 op de zondag van de maand is er eerst een worship-sharing, en daarna wijdingssamenkomst tot 12.00.
Deventer	Wijdingssamenkomst 3 ^e zondag 10.30 Gespreksavond: 1 x maand: 18.30 op wisselend di/do	Wijdingssamenkomst in het Meester Geertshuis, Assenstraat 20, 7411JT Deventer. Gespreksavonden, data en inlichtingen bij Frieda Oudakker 0570- 670287 email: friedaoudakker@live.nl
Groningen	2e en 4e zondag van de maand in Groningen: 10.30 1e zondag van de maand te Hellum 10.30	2 ^e en 4 ^e zondag: De Poort, Moesstraat 20, 9717 JW Groningen, tel.: 050-5712624 1 ^e zondag: te Hellum, Hoofdweg 41: Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Peter Spreij; nonmv@pspreij.nl
Den Haag	iedere zondag: 10.30	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom. Bij kennisgeving vooraf is er voor hen een aangepast programma. Info: Tel. 070-3600621
Wijhe, bij Zwolle	Op eerste zondag van de maand 10.30	Wim en Deborah Balijon: 0570-597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe. Graag aankomen als je komt.
	Wijdingssamenkomsten op Afstand	<ol style="list-style-type: none">1. Meeting at a Distance. Inlichtingen: caroline.wilson@esade.edu2. Online meeting for worship: op tijdstippen rekening houdend met verschillende tijdzones. Bekendmaking op: Quakerworship.org3. Quaker Faith and Fellowship: internetforum: www.Quakerfaithandfellowship.org

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen

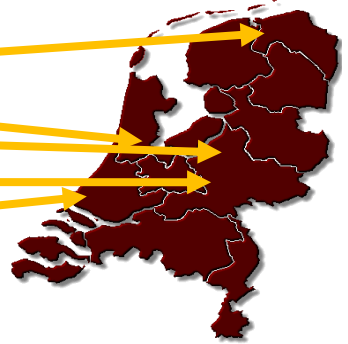
NON

A'dam

Deventer

MiZuNed

Haagse

Quaker Secretariaat:

Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers). Tel.: [06 13700682](tel:0613700682). e-mail: secretariaat@deQuakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 tnv Religieus Genootschap der Vrienden - Quakers- te Zwolle.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, bibliothecaris - vacature,

Quaker Literatuur: Willem Furnée ; Badhuisweg149, 2597JN 's-Gravenhage telefoon: 070-3220544, e-mail: literatuur@Quakers.nu Bankrek.: NL70 INGB 0000 313040 t.n.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Hans Weening, Lijnbaansgracht 208b, 1016 XA Amsterdam, 085-8780821 hweening@xs4all.nl
Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 tnv A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Willem Furnée
haagsevrienden@Quakers.nu Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. Tel. 070-3600621. Bankre.k: NL48 INGB 0001 8562 21 tnv Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Els Ramaker, 0344 606818. mob:0636361350. email: Els@ramaker.me Bankrek: NL67 TRIO 0197 6518 52 ten name van Rel.Gen.derVrienden-Quakers- te Deventer.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0570-670287 email: friedaoudakker@live.nl

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Peter Spreij ; Watersingel 17, 9351 XN Leek, Tel.: 0594-769063; nonmv@pspreij.nl
Bankrek.: NL12 INGB 0001 5908 95 tnv N.O.N. MV Rel.Gen. d. Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds: schrijver vacature. Penningm: Johannes Borger, johannes.borger@hotmail.com Bankrek. NL19 INGB 0000 220644 t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te den Haag.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Peter van Leeuwen, Tel.: 0182-611786; vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93 TRIO 0391 2219 65 - De naamstelling is: Vrienden van de Quakerraad te Helmond.